

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 60 K Félévre . . . 340 K
 Negyedévre . . . 170 K Egész évre . . . 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

A munkásság és az ujjáépítés

A királykérdésnek — legalább is bizonyos tekintetben és bizonyos időre való — elintézésével minden bizonnyal több ideje marad a kormánynak oly problémák megoldására, melyek a kül- és belpolitikai kérdések eddigi halmaza miatt kívül estek a megoldhatóság körén.

E kérdések közül egyik legégetőbb és legfontosabb, hogy a munkásságot az ország ujjáépítési munkájába fokozottabb mértékben vonjuk be.

Mert idáig a konszolidáció kérdésében a munkásság — főként a szociáldemokrata munkásság — meglehetősen passzív szerepet töltött be. Természetes azonban, hogy az ország a nemzeti élet kiépítésénél nem nélkülözheti munkás-gyermekét karját sem s itt az ideje, hogy a nemzeti feltámadás erőfeszítéseiben eddig magát csaknem teljesen távol tartó munkásság is bekapcsolódjék a magyarságnak az életért vívott nagy harcába.

Ehhez azonban úgy a munkásságnak, mint az ország többi társadalmi rétegének a következőket kell figyelembe venni:

A második (szociáldemokrata) internacionáléről a bojkottkísérletek alatt bebizonyult, hogy ártani tud ugyan az országnak, de nem annyira, hogy léteérékében ingatná meg, azonban használni még inkább tudna úgy az ország, mint a munkásság gazdasági helyzetének. A magyarországi munkásságnak bő alkalma nyílik segíteni a megcsontítás és a gazdasági krízis sújtotta ország helyzetén az esetben, ha a második internacionálét nem mint politikai faktort és politikai ambíciók elérésének eszközt tekintik, hanem tisztán gazdasági és munkásjóléti célok szolgálatába állítják.

A Pécs-környéki szociáldemokrata munkásság fényes példáját nyújtotta annak, hogy elvei feladása nélkül is őszinteséggel, becsületos magyar munkával milyen nagy mértékben segíthet segítségére az elnyomott, gazdasági válságba kergetett országnak.

Abban a pillanatban, mihelyt a szociáldemokrata szakszervezetek lemondanak jogosulatlan politikai aspirációikról s természetesül feladatuknak: a gazdasági és munkásjóléti kérdéseknek élnek, automatikusan szűnnek meg azok a rendszabályok, melyek ma súlyként neheznek a szakszervezetek működésére.

A nemzeti munkában résztvevő szociáldemokrata munkásságnak mi sem állana utjában, hogy a gyülekezési szabadságot elnyerje, valamint sajtójának olyan elbírálását kérhesse, mint amilyen bánásmódban a polgári lapok részesülnek. Meggyőződésünk, hogy a kormány semminemű különbséget nem tenne a szociáldemokrata munkásság és a nemzeti ujjáépítésben már régóta fáradozó többi társadalmi rétegek között.

Ma mindenki előtt az ország ujjáépítése legyen a főcél, melynek egyetlen eszköze a munka. A munka, mely kizár minden sztrájkot. Sztrájkok a mai helyzetben az ország sirásai lehetnek. A munkásoknak a munkaadókkal szemben munkabér kérdésekben felmerülő elletentétei esetén el kell fogadnia az egyeztető bíróságok illetékességének gondolatát.

A zsidó tőke esodálatos módon ahelyett, hogy a termelés és gazdasági rekonstrukció kérdését tartaná szem előtt, épen ellenkező célokban látja hivatását: tudniillik, hogy a munkásság elégedetlenségét szítsa s ezáltal olyan politikai légkört teremtsen, mely a je-

lenlegi irányzat bukását s a zsidóságnak a hatalomra való kilátásait tegye lehetővé. Ezt a zsidótöket és zsidóságot szorítsa a kormány olyan mederbe, hol gazdasági és társadalmi romboló hatása bizonyos korlátok közé szorul, vagy teljesen megszűnik.

Ilyen körülmények között elképzelhető, hogy a szociáldemokraták elveik feladása nél-

kül teremtő kézzel lendítse az országépítés alkotó munkáján.

Szeretnők, ha ez a néhány sor gondolkodásba ejtené a most csaknem teljesen passzív szerepet játszó munkásság gondolkozó elemeit s mielőbb segítségére sietnének az ország és a munkásság saját gazdasági helyzetének kérdését megoldani törekvő polgári társadalomnak.

Az egységes-párt megalakulása biztosítva van

Budapest, nov. 18. A politikai kihallgatások során a mai napon a Kormányzó előtt megjelentek Schandl Károly, Bernoldák Nándor, Lukovich Aladár, báró Perényi Zsigmond, Turi Béla és sokorópátkai Szabó István. Holnapra Berzeviczy Albert, Gümörey György, Gömbös

Gyula, Fáy Gyula és Weber János nemzetgyűlési képviselők és dr. Bénérd Ágoston kaptak meghívást.

A politikai körökben általános az a fel-fogás, hogy vasárnapra vagy hétfőre a Kormányzó deignálni fogja az új miniszterelnököt.

Csak a legitimisták mennek ellenekbe

A kihallgatások nyomán általában az a vélemény alakult ki, hogy az egységes-párt biztosítva van, mert a kisgazdapárt a maga teljes egészében belép a Bethlen-pártba. Csatlakoznak a disszidensek és a keresztyén-párt nagy többsége is támogatni fogja a miniszterelnök vállalkozását. Mindazonáltal a keresztyén-párt támogatása nem teljes, mert körülbelül 15—20 politikus, a szigorú értelemben vett legitimisták és azok, akik az Apponyi-dekla-

rációt aláírták, nem fognak belépni az új pártba. Ezek Apponyi vezetésével ellenekbe mennek és valószínűleg rövid időn belül meg fogják találni az érintkezést a keresztyén-párttal, amelytől elvi ellentétek amugy sem választják el. Egyébként a keresztyén-párti ellenek 28—30 főnyi lesz és az ellenzéki front ezzel körülbelül 60 főre szaporodik, amellyel szemben egy 140—150 főből álló egységes párt fogja támogatni a kormány politikáját.

Bethlen rövid lejáratu programot fog adni

Kormánykörökben úgy tudják, hogy Bethlen István gróf miniszterelnök csak rövid lejáratu programot fog adni. Tető alá akarja hozni a közigazgatási reformot és a választójogi reformot, s azután felosztja a nemzetgyűlést. A választások időpontja tavaszra várható.

Az új választások vannak hivatva a már most is kialakulóban levő homogén többséget behozni a parlamentbe. Az új kormány összetételére vonatkozóan egymással merőben ellentétes hírek vannak forgalomban. Annyi bizonyos, hogy az új kormány élén ismét Bethlen István gróf fog állani.

A puccskarlisták a mentelmi bizottság előtt

A nemzetgyűlés mentelmi bizottsága Kutkafalvy Miklós elnöklésével ma délelőtt 10 órától kezdve rövid ebédszünettel egész délután 6 óráig tartó ülésében tárgyalta a letartóztatásban levő Rakovszky István, gróf Andrássy Gyula, gróf Sigray Antal és Beniczky Ödön nemzetgyűlési képviselők mentelmi ügyét.

A bizottság délelőtti ülését javarészt Somogyi István előadónak az ügy állására vonat-

kozó ismertetése és a fontosabb vallomások felolvasása foglalta le.

Ezután Rakovszky István kihallgatása következett, akivel kihallgatásának megkezdése előtt az elnök közölte, hogy a házszabályok nem adnak módot annak a kérelmének teljesítésére, amelyet ő és Andrássy Gyula gróf a bizottság elő terjesztett, hogy tudniillik ügyüket jogi képviselőjük útján adathassák elő.

A bizottság csak a jövő kedden dönt

Rakovszky István után a bizottság gróf Andrássy Gyulát hallgatta ki. Andrássy másfél óras beszédében főleg azt fejtegette, hogy az ügy nem tartozik statáriális eljárás alá, hanem rendes bíróság elé, mert itt tettenérés esete nem forog fenn. Andrássy Gyula gróf ezután a bizottság tagjainak kérdéseire válaszolt, de csak általánosságban. A királylátogatás momentumait nem igen érintette.

Délután gróf Sigray Antal kihallgatásával folytatták a tárgyalást.

Ezután Tomcsányi Vilmos Pál igazságügyminiszter jelent meg a bizottság előtt, aki a kormány képviseletében kifejtette azokat az indokokat, amelyek miatt a kormány szükségnek tartotta, hogy az illető képviselők le-

tartóztatására az utasítást és az eljárás lefolytatására a kir. ügyészségnek az engedélyt a mentelmi jog felfüggesztése előtt megadja. A bizottság utoljára Beniczky Ödönt hallgatta ki. Tekintettel arra, hogy az ügyre vonatkozó iratok egyrészt a mentelmi bizottság csak tegnap este, másik részét csak ma az ülés folyamán kapta meg a kir. ügyészségtől, továbbá, hogy az ügy rendkívüli fontossága miatt a bizottság tagjai is kívánják az iratok áttanulmányozását, a mai ülésen az ügyet nem lehetett véglegesen letárgyalni. Ezért az elnök a bizottságot november 22-ére, keddre, délelőtt 10 órára újból ülésre hívta egybe. A keddi ülésen a bizottság meghozza érdemleges határozatát.

Csak a kisgazdapárt képezheti az egységes párt alapját

A nemzetgyűlés összehívását kéri iven még mindig nincsen együtt a szükséges 30 aláírás és így az ívet még a holnap nap folyamán sem adhatják át az elnöknek. Ha si-

kerül is a 30 aláírást megszerezni, a Házat a jövő hét végénél előbb nem hívhatják össze.

A kisgazdapártban az este folyamán ismét szóba került az egységes pártalakításnak

a lehetősége. Mayer János a pártkörben az új pártalakulásról a következőket mondotta:

Véleményem szerint az egységes párt csak úgy jöhet létre, ha azok, akik Bethlent kívánják támogatni pártalakításában, valamint engednek álláspontjukból és belépnek a kisgazdapártba. A kisgazdapárt ma számarányra nézve a legnagyobb párt, amelyből ha csak 20-30 képviselő csatlakozik hozzánk, kialakulhat az új egységes párt. Tulajdonképp állandó egységes pártot csak homogén elemekből lehet létrehozni. A mai parlamenti összetétel pedig nem az. Ha a kisgazdapártot szétbontják, és pártfrakciók csatlakoznak Bethlenhez és így ohajtanak az egységes pártot létrehozni, ez nem lenne egységes párt, csak az első parlamenti szereplésig, mert ilyen frakcióból álló pártalakulás az első parlamenti csata alkalmával frakciókra oszlana. Tehát *csakis az osztatlan kisgazdapárt képezheti alapját az egységes pártnak úgy, hogy hozzánk csatlakoznak azok, akik az új alakulást kívánják.*

Rübinek István a pártkörben szintén nyilatkozott az egységes-pártokról és a következőket mondotta:

Szerintem az egységes-párt megalakulása bizonyos, még pedig oly formán, hogy a Kisgazdapárt vagy új nevet vesz fel, vagy pártunkhoz csatlakoznak azok, akik ezt a programot elfogadják és a megoldásra váró problémáknál közre akarnak működni.

Ausztria a karlista agitáció ellen

Bécs, nov. 18. A szövetségi kancellár a nemzetgyűlés mai ülésén a nagynémeteknek a karlista üzemekről szóló interpellációjára azt válaszolta, hogy az interpellációjában említett személyek: Schottola polgármester és Kiedl százados, ugylászik tényleg összeköttetésben állnak a mozgalommal és hogy Peinlich nyugalmazott csendőrigazgató ellen szigorú vizsgálatot indítottak.

Az erre vonatkozó feljelentéseket a legnagyobb figyelemmel vizsgálják meg és a stájer határra újabb hivatalos személyeket küldtek ki azzal az utasítással, hogy a gráci rendőrigazgatósággal egyetértőleg széleskörű nyomozást folytassanak.

Az angorai egyezmény

London, nov. 18. (Havas.) Minthogy az angol külügyminiszteriumnak egyes távirati hírek nyomán joga lehetett volna arra a feltevésre, hogy Franciaország az angorai kormánytól monopoliákat kapott a török csendőrség újjászervezésére, a francia kormány tudatta az angol kormánnyal, hogy az angorai szerződés, melynek titkos pontjai nincsenek, egyáltalában nem módosítja a török csendőrségre vonatkozó francia-angol szerződéseket. E szerződések egyébként azt is megállapítják, hogy a csendőrség újjászervezésével megbízott bizottság elnöke francia tiszt legyen.

Rudnay főkapitány cseh törvényszék előtt

Prága, nov. 18. A brünni törvényszék előtt ma kezdődött meg Rudnay Béla volt budapesti rendőrfőkapitány hazaárulási pörének tárgyalása. Vádlottársa Osztas Imre volt tanító. A bíróság elnöke Haselstein legfőbb törvényszéki bíró, a vádat dr. Kunz államügyész képviseli, a vádlottakat Stampel és Moravec pozsonyi ügyvédek védik.

A védők a tárgyalás megnyitása után a nyilvánosság kizárását indítványozták, a bíróság ezt az indítványt mellőzte. Rudnayt azzal vádolják, hogy 1920-ban Pálmay budapesti kapitánnyal összeköttetésben állott és Gömörben és Hontban tervszerű irredenta szervezetet teremtett, amelynek célja volt, hogy a Felvidéket magyar csapatok segítségével a cseh köztársaságtól elszakítsa és azután mint autonóm területet Magyarországhoz esatolhassák. Osztas ellen az a vád, hogy Rudnayt támogatta és hogy Juray Lőcsei polgár részére, aki Budapesten összeköttetést tartott fenn, mint kurir, szolgálatot teljesített. Mint katonai főtanácsadó Huber magyar őrnagy szerepel, aki Rudnayval együtt öv. Körndénéli Lőcsén titkos összejöveteleket tartott.

Osztrák-cseh szövetség készül

Bécs, nov. 18. Prágából jelentik: Benes és Schöber találkozója még e hét folyamán megtörténik és prágai diplomáciai valamint politikai körökben úgy tudják, hogy a tárgyalások során a portorosei konferencia határozatait, to-

vábbá Cseh-Szlovákia és Ausztria érdekeit fogják tárgyalás alá venni. Prágában erősen hiszik, hogy a tárgyalások végeredményben egy cseh-szlovák osztrák szövetséghez fognak vezetni.

Jugoszlávia elfogadta a nagyköveti tanácstól megállapított határokat

Páris, nov. 18. Pasic miniszterelnök táviratilag értesítette a nagykövetek tanácsát, hogy Jugoszlávia elfogadja a tanács által javasolt jugoszláv-albán határokat.

Róma, november 18. A belgrádi olasz követ tiltakozással fordult a külügyminiszteriumhoz a szerb sajtó magatartása ellen.

Kiélesedett a belgrádi kabinetválság

Graz, nov. 18. Belgrádból jelentik: A kabinetválság a tegnapi nap folyamán kiéleződött. A demokraták és a radikálisok között

a belügyminiszteri tárca betöltése miatt újabb elvi jelentőségű véleményeltérések merültek fel.

Megállapították a nyugatmagyarországi népszavazás feltételeit

Bécs, nov. 18. A „Wiener Telegraphen Korrespondenz Bureau“ jelenti: A szövetségesek tábornokoknak a soproni területen megejtendő népszavazás szervezésére vonatkozó döntése szerint és azoknak az utasításoknak értelmében, amelyeket a nagyköveti konferencia 1921. november 5-én tartott ülésén a velencei jegyzőkönyv alkalmazása tekintetében a szövetségesek tábornokoknak adott, a népszavazás a soproni területen többek között a következő feltételek mellett fog végrehajtatni:

A népszavazás 8 nappal azután, hogy az osztrák haderő a nyugatmagyarországi területet a trianoni vonalig, a soproni terület kizárásával, békésen megszállotta és miután a szövetségesek tábornokok ennek folytán megállapították, hogy az ország rész teljes nyugalom állapotában van, fog megejteni.

Ezután kezdetét veszi a népszavazás még pedig először Sopron városában és azután a népszavazási terület vidéki községeiben. Ezt a két aktust csak egy nap választja el egymástól. A két szavazás összege adja meg a nép megkérdezésének végeredményét. Szavazó joggal mindkét nembeli személyek bírnak, akik a következő négy feltételnek megfelelnek:

1. Akik 1921. január 1-én életük 20-ik évét betöltötték.

2. Akik a szavazási területen születtek, vagy ottani illetőségűek, vagy 1919. január 1-ét megelőző időben a szavazási területen állandó lakóhellyel bírnak.

3. Akik 1921. január 1-e óta a szavazási területen állandó lakóhellyel bírnak.

4. Akik a köz ellen elkövetett bűncselekmény, vagy kihágás miatt elítélve nincsenek, akik csőd, vagy gondnokság alatt nem állanak és nem elmebetegek.

A szövetségesek tábornokok központi szavazó bizottságot neveznek ki, amelynek tagjai a három szövetséges nagyhatalom egy-egy tagja, egy osztrák megbízott, akit az osztrák delegátusa hoz javaslatba és egy magyar megbízott, akit a m. kir. kormány delegátusa hoz javaslatba.

A szavazás napját és óráját a szövetségesek tábornokok állapítják meg. A szavazóhelyiségeket a szavazóbizottság jelöli ki. A szavazás titkos lesz. A nyilvános propaganda minden neme, mindkét fél részéről tilos.

Karjalai parasztok a szovjet ellen

Bécs, nov. 18. Egy finn jelentés szerint a Moszkvával szövetséges Finn-Karelia szovjet köztársaságban a Murman-vasút mentén a parasztok fellázadtak a szovjetkormány ellen és a szovjethatóságok tisztviselőit 10 kerületben megölték, vagy elkergették. A Murman-vasutat három helyen megrongálták. Ha ezek a hírek igazak, akkor valószínű, hogy Oroszország északnyugati részén ép úgy meg fogják kísérni külföldi segítséggel a betörést, mint an-

nak idején a délnyugati részen Ukrajnában történt. Általános az a meggyőződés, hogy finn-kareliai parasztok számíthatnak a finn állam támogatására.

Róma, nov. 18. Hir szerint *Petitjura* tábornok csapatainak előőrsei elfoglalták Kiewet. A bolszevista hatóságok elmenekültek.

Berlin, nov. 18. A Litván Távirati Ügy-nökség szerint a lengyelek 3 kilométernyi mélységben benyomultak a suvalki kormányzóságba.

A forradalom még nem ért véget

Páris, nov. 18. Az „Humanité“ közli Zinovjev nyilatkozatát, amelyben megállapítja, hogy a moszkvai kongresszus legfőbb eredménye az volt, hogy a III. Internationale alkalmazkodott az új helyzethez. A kommunisták nem változtatták meg sem céljukat, sem esz-

közöket, csupán taktikájuk változott meg. Am a forradalom még nem ért véget és a közeljövőben új harcok kitörése várható, amelyek Európát és az egész világot még hatalmasabban meg fogják rázkóztatni, mint az eddigi háborúk.

A szovjet követeli a magyar kommunisták átengedését

Moszkva, nov. 18. Csehország a magyar kommunisták Oroszország felé utazó második szállítmányát a határon feltartóztatta és visszaküldte Magyarországra. *Csicserin* külügyi népbiztos a prágai szovjetügyvivőnek utasítást

adott, hogy tiltakozzék ez ellen a cseh kormánnyal. Követeli, hogy a szállítmányt haldéktalanul bocsássák át és értesítse a cseh kormányt, hogy eljárását nyilván barátságtalan lépésnek kénytelen tekinteni.

A kaukázusi államok nemzeti függetlenségükért

A kaukázusi államok legjelentékenyebb országában, Asserbeidzsánban a nacionalista párt az utóbbi időben ismét erős mozgalmat indított. Asserbeidzsán államformája tudvalevőleg jelenleg még a szovjetrendszer. Az állam élén kizárólag hazájukat szerető férfiak állnak és egyetlen orosz sem található közöttük.

A jelenlegi szovjetrendszer fennállását eddig is csak az a körülmény magyarázhatja

meg, hogy az állam a szövetséges orosz és angorai kormányok között a közvetítő szerepét megőhajtotta tartani és *Kemal* nemzeti törekvéseit igyekezett elősegíteni.

A nacionalisták tisztán a nemzeti államformára törekednek. Legutóbb a szamori vasúti hidat bombákkal a levegőbe röpítették, aminek következtében az összeköttetés Asserbeidzsán és az északi kaukázusi államok közt megszűnt.

Ausztriában a drágaság rendkívüli növekedése várható

Bécs, nov. 18. A kormány legközelebb tervezetét fog a nemzeti tanács elé terjeszteni, amelynek célja az, hogy az állami költségvetés kiadásait 150 milliárd koronával csökkentse. Ebből 90 milliárd az adó és illeték felemelése következtében beállott többletre esik, kerek 60 milliárdot pedig az állami élelmiszerpótlékok tervbevétt korlátozására irányoznak elő.

A költségvetésben mutatkozó hiány a valóságban sokkal többet tesz ki, mint a kimutatott 159 milliárd és legkevesebb 300

milliárdra becsülhető. — Az új intézkedések az állam kiadásainak erős csökkenését vonják maguk után. Parlamenti körökben tisztában vannak azzal, hogy ezzel az óriási adóemterheléssel a drágaság rendkívül megnövekedése fog együtt járni. Ugy számítják, hogy a költségvetés a jövő év kezdetével körülbelül 100%-ával fog emelkedni. — A nemzeti tanács legközelebb tárgyalás alá veszi az új osztrák jegybank felállításáról szóló törvényjavaslatot.

A debreceni nyomortanyán

Sertések a pitvarban - Művészet az oduban

A szakadó esőnél csak a sártenger nagyobb, melynek kelles közepében, mint egy várom áll magában a Miklós-utca végén a Salétrom kaszárnya. A nagy kaszárnya hatalmas udvara felett most az elhagyatottság és a pusztaság siralmas réme ül.

Megrongált épületek, romok, pocsolyák az egész udvaron. Egy-két soványka sertés rőfögve turja a sarat, amott elázott tyukok gubbasztanak. Hiányosan öltözött, fejletlen fiúcskák szaladgálnak az esőben... Csoda, hogy a skarlát nem üt beléjük...

Egy kis lányka, kívül az udvaron dísznőket ototott, tőle érdeklődtem a gondok után.

— Itt van, itt, bácsi kérem — s azzal egy oduszerű helyiség ajtóját tárta fel előttem. Azt gondoltam az első pillanatban, hogy dísznő vagyok. Ezt a feltevésemet megerősítette nemcsak a bűz, de az előszobában rőfögő két sördöcske is. Még egy ajtó.

Bentebb egy elég türethetőn fűtött, elég rendezettségben fogadott hajdu Szabó Lajos, salétrom-telepi gondnok, házispikában, könnyedén öltözve, mert mint mondá — „kímélni kell a ruhát”!

Megkértem, hogy mondjon valamit a telepről és a lakókról.

— Hát kérem — mondotta — én nem-rigon vagyok a telep felügyelője, de mióta itt vagyok, a telep igen siralmas állapotban van. A nekünk a bajunk, hogy nagyon sok a lakónk és bárhogyan igyekszem megszorítani őket, nagyon nehezen boldogulok velük, mert nem igen lehet itt ezeket, főként a sok gyermeket, rendre szoktatni. Nagyon szegényes nipsig lakik itt...

— Hát a menekültekkel mi van?

— Nincs itt menekült, uram. Mind idevaló szegény család ez, aki itt van. Olyanok ezek, akik lakástalanná váltak. Vagy összedűlt a házuk, vagy felbugyant a házuk földjén a víz. Egyszóval olyan 20 család lakik itt, akiknek a házukat lakhatatlannak minősítette a mirnői hivatal... Husz család lakik itt, egy-egy szobában bizony négy család is össze van szűfolva.

És most mesélt volna még az öreg hajdu, de mert a két pucu erős rőfögésbe kezdett, sőt az egyik már a szoba ajtóját is benyomta orrával, gondoltam elég az interjúból és mentem a lakástalanná váltakhoz.

A Salétrom-kaszárnya kereszt épületében vannak ezek a sersüldözötték elhelyezve. Először Kis József kőmives lakásába nyitottam be. Az egész család, 5 gyermek Kis József és a felesége lakik ott a mindössze alig 3 négyzetméteres szobában. Az ablak az ajtó felett van, biztosan fogda lehetett valamikor. Piszkos áveg rajta, de az ablakot egyébként pótolják az ajtón levő vastagabb nyílások. Csak Kisné volt otthon, aki elmondta, hogy a Nyil-utca 96. szám alatt laktak, de két évvel ezelőtt a lakásuk fala bedült, akkor a DMKE-barakban helyezték el őket, később pedig, 6 hónappal ezelőtt az előjáróság ideparancsolta a Kis-familiát.

Kisék mellett egy nagyon tisztá, de szűk lakás. Ez Juhász Mihályé. Itt született ez a derék kőmives, hát nem is menekült, bár Márk Endrének olyan mindegy, akár menekült, akár szükségilakó debreceni civis. Két év óta lakástalan. Rakovszky-utca 9. szám alatt laktak ezelőtt két éve, de lakásukban felfakadt a víz s nem lehetett tovább ott lakni. Az illető kőmivessé, jelenleg is dolgozik. Sajnos, nem szabadkőmives, mert ha az volna, akkor már összevakt volna magának egy kis viskót.

És sorakoznak tovább a szükségilakók. Egész sereg debreceni lakásnélküli, akik közel két év óta nyomorognak lakásnélkül. Egy szobában szorong 4 családdal együtt Csucsay Antal festő és bár meglehetősen a nyomor náluk, — alig lézeng a szobában egy-egy rossz, ócska butor — Csucsay mégis fűtől és dolgozik komoly elmélyedéssel. Élénk színeivel ügyesen bánik, szép tájképek hirdették már a falon Csucsay ügyes kezét. Mit bánja ő kívül, ha szakad, hogy van ma mit ennie, vagy nincs. Ő művész, fest és igen sajnálatos, hogy tehetséges emberek a Salétrom-telepen kell szenvedniük.

És tovább is végtelen nyomor véges-végig az egész kaszárnyában épületromokban és az udvarán. S vajjon hányan nyomorognak így, vagy még rosszabb sorsban, akiknek fejüket sírcs hova lehajtani?

Hadröa hirdetési vállalat

A hadirokkantak részére szövetségük egy hirdetési vállalat létesítésére engedélyt kért, szándékukban lévén a Piac-utcán izleses oszlopokat felállítani, amelyeken kivilágított reklámok nyernének elhelyezést. A városi tanács azonban a kérést azon indoklással, hogy éppen egy ilyen vállalatot akar a város házikézelésben részesíteni, elutasította.

Kérdjük a városi tanácsot, hogy annyira égető szüksége van a vállalatból esetleg befolyó pár ezer koronára, hogy azért még a rokkantakkal is konkurálni akar? Megéri az a pár ezer korona azt, hogy vele 5-6 rokkant családját megfossza biztos keresetétől? Alig hihető!

Másrészt kérdéses, hogyha a város létesíti a vállalatot, nem fog-e az több ráfizetéssel, mint haszonnal járni? A rokkant-szövetség, mely öt-hat rokkantat foglalkoztatna a vállalatnál, nyomban hozzátátna az oszlopok létesítéséhez és készséggel bemutatná a tervrajzokat szépészeti szempontból a városnak.

Ugy látszik, már elfeledték, hogy a rokkantak miért hagyták ott épségüket, az özvegyek és árvák miért siratják férjüket, apjukat. Keserves csalódás, mikor ily csekélység teljesítése is nehézségbe ütközik.

A rokkantak a város törvényhatóságához fellebbeznek, amely a város egyetemes polgárságának érdekét van hivatva képviselni, így tehát az övékét is. Reméljük, nem felejtette még el a törvényhatósági bizottság, hogy kiért vértett a rokkant s hogy miért siratják férjüket és apjukat a hadiözvegyek és hadiárvák?

Az exkirályt az utódállamok tartják el

Páris, nov. 18. A nagyköveti tanács által a IV. Károly civilistájára megállapított összeg megfelel a király évenkénti jövedelmének és teljesen fedezi a kiadásokat. A nagyköveti értekezlet elvileg úgy határozott, hogy az exkirályt az utódállamok fogják eltartani. A reájuk eső részeket később meghatározzák és közölni fogják az érdekelt államokkal. Ez a kontribúció a békeszerződésekben foglalt fizetési kötelezettségekbe nem számít bele.

Gibraltár, nov. 18. (Havas) A Cardiff cirkáló IV. Károlyral és feleségével tegnap éjjel 1 órakor folytatta útját Madeira felé, ahová november 20-ika körül fog elérkezni.

Sághy rendőri főtanácsos nem vállalja a lakásügyek intézését

Az új lakásrendelet ellen Debrecen város jog- és pénzügyi bizottságában tudvalevőleg éles kifakadások hangzottak el s a bizottság elhatározta, hogy 48 óra belül szükségesnek tartja rendkívüli közgyűlés összehívását, amelyen a város közönsége felemelhesse tiltakozó szavát a rendelet ellen s feliratot intézhessen a kormányhoz a rendelet hatályon kívül való helyezése és az iránt, hogy míg lakásrendelet van, addig a város maga tarthassa kezében a lakásügyek intézését.

Tegnap délelőtt felkerestük Sághy Lajos rendőrfőtanácsost és megkérdeztük, hogy megkapta-e már az új lakásrendeletet és a benne foglaltak alapján — mely szerint államrendőrségi székhelyen a lakáshivatal vezetője a rendőrfőkapitány — miként gondolja a hivatal átvételét?

Kérdésünkre Sághy Lajos rendőrfőtanácsos a következőket mondotta:

— Az új rendeletet megkaptam és már feliratot is intéztem a népjóléti miniszterhez, melyben nagy elfoglaltságomra való hivatkozással azt jelentettem, hogy a lakáshivatal legjobb akaratom mellett sem vezethetem s a lakáshivatal vezetésére a rendőrségi tisztikarból sem jelölhetek meg senkit, mivel ügyosztályaimra így is ráférne még több munkatárs is. Mivel azonban Debrecen nagy város, a miniszternek javaslatba helyeztem az állami lakáshivatal felállítását.

— Erre a felterjesztésemre még választ nem kaptam. Hogy mi lesz és ez a kérdés hogyan fog megoldódni, nem tudni.

Sághy főtanácsos különben kijelentette, hogy a lakáshivatalnak állami kezelésbe való átvételétől csak azoknak kell tartaniok, akik nem járnak igaz uton.

Zavargások Indiában a walesi herceg oltóletekor

London, nov. 18. (Szikratávirat.) A walesi herceg tegnap Bombayban partraszállt és ezzel megkezdte 3 hónapos indiai tartózkodását. A trónörökös a tiszteletére megjelent küldöttségek előtt felolvasta az angol királynak Indiahoz intézett levelét, melyben az a kívánság jutott kifejezésre, hogy India segíteni fog a háború által felvetett problémák megoldásában.

Bombay előjáróságának feje válaszában kifejezte, hogy a trónörökös indiai tartózkodása meg fogja hozni a várva várt megértést. A trónörökös köszönetet mondott a szives fogadtatásért s azon reményének adott kifejezést, hogy India iránt érzett hagyományos rokonszeretetét az indiai tartózkodás tapasztaltságá érleli majd mihamarabb.

London, nov. 18. (Reuter) A walesi herceg bombayi bevonulása alkalmával a benszültt negyedben komoly zavargások törték ki, amelyek az angolellenes elemek akciójára vezethetők vissza. Sok ember meghalt és sokan megsebesültek.

Olesó

Olesóbb

Legolesóbb

a Hajdusági FÉRFI és FIU ruhaüzlet áru

Piac-u. 67.

FÉRFI öltönyök már 100 koronától
 FIU öltönyök már 1300 koronától.
 Rövid FÉRFI téli kabátok 1950 koronától.
 GYERMEK téli kabátok 800 koronától.
 Fekete és barna bőrkabátok 600 koronától
 Előszéken kiszolgálás. Olesó szabott áruk.

NAPI HIREK

Vasárnapi istentiszteletek

Az ev. ref. Nagytemplomban délelőtt 10 órakor predikál Kiss Andor s. lelkész, délután 5 órakor predikál Varga Ferenc s. lelkész. Kistemplomban: délelőtt 9 órakor predikál Mezey Béla hitoktató, délelőtt 11 órakor predikál Könyves Tóth Kálmán lelkész, délután 2 órakor predikál Gábor András segédlelkész, Kossuth utcai templomban délelőtt 10 órakor predikál Dr Révész Imre lelkész, délután 5 órakor predikál Uray Sándor lelkész. Arpádtéri templomban délelőtt 10 órakor predikál Baja Mihály lelkész, délután 2 órakor predikál Varga Ferenc segédlelkész. Ispóty-templomban délelőtt 10 órakor predikál Varga Jenő s. lelkész, délután 2 órakor predikál Varga Jenő segédlelkész.

Homokkerti imaházban délelőtt 10 órakor predikál Tóth János vallásitanító lelkész, Városi szegényházban délelőtt 10 órakor predikál Felker János s. lelkész.

Gyermekistentisztelei járvány miatt ez évben több nem lesz.

Vasárnapi iskolák a járvány miatt november 20-ig szünetelnek.

A Konfirmált Leányok Szövetségének összejövetele délután fél 4 órakor, a ref. egyház tanácstermében, (Egyházter 17. sz.)

A rom. kath. templomban ma vasárnap (nov. 20-án) délelőtt fél 7, háromnegyed 11 és fél 12 órakor szent misék. Fél 10 órakor nagy sz. mise, utána szent beszéd — délután 3 órakor litánia, és szent olvasó 4 órakor szent beszéd és Szűz Mária ájlatosság.

Az ág. evang. templomban (Miklós-utca 3.) folyó hó 20-án, d. e. 10 órakor, az istentiszteletet Jónás András h. lelkész végzi.

— **A tábla elnök Nyiregyházán.** Olchváry Zoltán kir. ítélőtáblai elnök a tegnapi nap folyamán Nyiregyházára utazott, hogy a Nyiregyházai kir. törvényszéket felülvizsgálja. Távolléte körülbelül 10 napig fog tartani.

— **A Kálvin-Szövetség ülése.** A Kálvin-Szövetség választmánya Bernát István dr. egyetemi tanár elnöklésével Budapesten ülést tartott, amelyen többek között megjelentek Ravasz László dr. püspök, Csilléry András volt miniszter, Szilassy Aladár v. b. t. t., Fdy Aladár államtitkár, Halász Lajos főgyógyász stb. Bernát István elnök üdvözölte mindenekelőtt a megjelenésükben akadályozott Révész Kálmán dr. tiszáninni püspököt, aki a Petri Elek elhalálozásával megüresedett elnöki tisztséget elvállalta. Üdvözölte egyben Ravasz László dr-t, az új dunamelléki püspököt. Az elnök előterjesztésére elhatározta a választmány, hogy a fényűzés ellen küzdelmet indít. Ravasz László dr. püspök előadta, hogy tavasszal a lelkészek számára a gyakorlati lelki munka technikájáról, továbbá mezőgazdasági és szociálpolitikai alap ismeretekről tanfolyamokat fognak rendezni. Az elnök ezután részleteket olvasott fel Shubrotose, angol politikusként hozzá intézett s az erdélyi viszonyokkal foglalkozó leveléből, amelyben felszólította az agg angol politikust az elnököt, hogy az erdélyi atrocitásokra vonatkozó adatokat küldje meg neki. Ezután Porcs dr. jogtanácsos előadta, hogy igen sok község csatlakozott a májusi határozathoz, amelyben a magyar reformátusság küzdelmet fogadott a destrukció és destruktív sajtó ellen.

— **Jenő napja a rendőrségen.** Tegnap délelőtt Jenő rendőrkapitánynak, a volt városi rendőrségi sajtó osztály vezetőjének névnapja alkalmából meleg ünneplésben volt része. Kollegái, barátai és ismerősei, valamint a sajtó rendőri tudósítói keresték fel jó kívánságaikkal. A közszeretben álló rendőrkapitány megaláztatottan köszönte meg a meleg ovációt.

— **Kinevezés.** A m. kir. fővámgazgató, Némethy László nyirábrányi lakost a budapesti m. kir. fővámmhivatalhoz segélydíjas gyakoronokká kinevezte.

Megkezdődött a nagy SZÖRME VÁSÁR!

U. m. borkabát, szörme-és gavadász-kabát hosszú fekete és színes téli kabát, legdivatosabb férfi, fiú és gyermekruhákat **diszválasztékban, legolcsóbb szabott árak mellett vásárolhat**

GERŐ ERNŐNÉL DEBRECEN Piac-u. 69 (Megyeházszal szemben.)

— **A lakáshivatal felfüggesztette működését.** Debrecen sz. kir. város lakáshivatala tudatja a lakossággal, hogy működését az új rendelet következtében szükséges átszervezési munkálatok keresztülvitele idejére folyó hó 19-től kezdődőleg további intézkedésig felfüggeszti.

Sajtó nagygyűlés

Vasárnap, 20-án, délután 3 órai kezdettel a helybeli keresztyén társadalmi szervezettek a Bika dísztermében sajtó nagygyűlést rendeznek. Erre a gyűlésre felhívjuk városunk keresztyén lakosságának figyelmét: jöjjön el erre minden keresztyén magyar; okuljunk, tanuljunk és szerezzünk nehéz harcunkhoz, elesett országunk újjáépítő munkájához további lelkesedést. Az ünnepi szónok Budaváry László nemzetgyűlési képviselő lesz, ez a tüzes lelkű, kiváló szónoki képességű, rendíthetetlen nemzetiet érzésű és mélylégyes keresztyén hitű férfi, az ugynevezett „keresztyén tigris”. Megnyitó beszédet mond Iványi Béla dr. egyetemi tanár. A két beszéd közt énekel Osváth Gyula. A gyűlésre semmiféle belépti díj nincs.

Az Ébredő Magyarok Egyesületének elnöksége felhívja a tagokat, hogy ma, szombaton délután 14 óra 5 perckor, (2 óra 5 perc) érkező vonatnál a MÁV pályaudvaron, Budaváry László nemzetgyűlési képviselő fogadtatásán teljes számban jelenjenek meg. A szokásos szombat délutáni közgyűlés keretében Budaváry László beszédet fog mondani.

Gyilkosság az Ördögárok nál

Budapesten esütörtök délután a hűvösvölgyi Ördögárok nál egy 40 éves, uri külsejű nő holttestét találták meg, akinek a nyakára zsinag volt hurkolva. A nő rablógyilkosság áldozata lett; ezt mutatta az is, hogy a meggyilkoltat sem pénzt, sem értéktárgyat nem találtak, az egyik fülbevaló kiszakítva a sárban hevert.

A rendőrségi nyomozás estére megállapította, hogy a meggyilkolt nő Neuwirth Henrik gyapjúkereskedő felesége.

A rendőrség a legszigorubb nyomozást indította meg. A rendőrség a meggyilkolt lánya, Neuwirth Magda vallomása alapján indította meg a nyomozást. A leány elmondotta, hogy édesanyja, aki orvosi rendeletre naponta több órát a levegőn tölt, egy ilyen alkalommal megismerkedett egy Friedrichkeit nevű fiatalemberrel, aki a Páfrány-utcán lakott s akivel a gyilkosság napján is találkaja volt. A rendőrség megjelent a Páfrány-utcai lakásban s megállapította, hogy az 5. szám alatt lakik egy Friedrichkeit Ferenc nevű 36 éves, volt kovácslegény, leszerelt őrmester, akire ráillett a kislány által adott személyleírás. Friedrichkeit a feleségével rossz viszonyban volt.

Friedrichkeit a detektívek láttára megijedt, de később nyugalmat erőszakolva a detektívek kérdéseire tagadta a gyilkosságot. A megejtett házkutatás során ugyanolyan zsinag akadtak, mint amilyennel Neuwirthné megfajtották.

A gyilkost beszállították a detektívek a főkapitányságra. Délelőtt megmutatták neki a meggyilkolt nő hulláját, majd kivitték az Ördögárokhoz, a gyilkosság színhelyére, hogy ez lelkileg hatással legyen rá.

Később a gyilkos vallomása során beismerete a rendőrségen, hogy szerdán délután tényleg randevuja volt Neuwirthnéval, akivel később kiment a Hűvösvölgybe és ott a Balászféle vendéglőben együtt uzsonnázott. Ugy állítja, hogy a vendéglőből az asszonnyal együtt jött ki a hűvösvölgyi végállomáshoz, ahol az asszony elvált tőle, mert, mint mondotta, nem akarja magát kompromittálni a villamoson. Friedrichkeit ezután a következő villamossal tért vissza, de hogy az asszonnyal mi történt, arról nem akar tudni semmit.

A rendőrség ma délelőtt megállapította, hogy a meggyilkolt Neuwirthné körülbelül egy negyedmillió értékű ékszer és prém volt. A meggyanúsított Friedrichkeit nem akar semmiről sem tudni.

— **Kedves Szerkesztő ur,** engedje meg nekünk, hogy lapjának nagy nyilvánosságát felhasználhassuk egy, minket, szülőket közelről érdeklő ügyben. Bizonyára tudja Szerkesztő ur, hogy mivel Debrecenben a vörheny járványszerűen pusztít, a járványbizottság, tisztifőorvos, egészségügyi bizottság — vagy Isten tudja hirtelenében melyik fórum — bezáratta az összes elemi iskolákat, ugyszintén a középiskolák alsó osztályait. Ennek a rendeletnek egyformán örült mindenki, szülő, gyermek, nagyközönség. Azonban van több iskola, hogy csak egyet említsünk, a Miklós-utcai ág. ev. elemi iskola, amelyben egyetlenegy járványos beteg sincs, sem vörhenyes, sem másféle. — Nem lehetne-e azokat az iskolákat, amelyekben nincs járványos beteg, újra megnyitni? Mert ha az iskolák még sokáig zárva lesznek, az a tanulás és tanítás rovására lesz. Hiszen ez a legfontosabb idő, különösen az első osztályosok szempontjából. Tisztelettel több szülő, akik törődnek gyermekeik iskolázatásával.

— **Magyarország egysége.** Prágából jelentik: A költségvetési vitában Szentiványi magyar képviselő kijelentette, hogy Magyarország befolyása a Felvidékre nem csak addig fog tartani, amíg Magyarországon a mostani kormány van, hanem azontul is. Magyarország gazdasági, földrajzi, kulturális és rokonskapcsolatainál fogva.

— **Miért rosszabb a gáz?** Debrecen sz. kir. város világitási vállalata értesíti a közönséget, hogy a legutóbb lezajlott események miatt a csehek és osztrákok a határt ártatlanul elzárták s ezért a gázgyártáshoz való porosz és francia szén küldemények megakadtak. A légszuszgyár ezért kénytelen a gáz néhány nap óta részben barna szénből és fából gyártani. Az így termelt gáz természetesen a tisztán köszönből készültnél sokkal rosszabb. Javulás rövidesen várható.

— **Házasságkötés.** A tegnapi nap folyamán a következő házasságot kötötték meg az anyakönyvi hivatalban: Lipsitz Jakab borkezeskedő izr. — Herzfeld Margittal izr.

— **Feloszítják a csiki székely határörözred földjét.** Bukarestből jelentik: Az új román agrártörvény a naszodi román határörözred vagyonát mentesítette a kisajátítás alól, azonban a csiki székely határözred ugyanilyen jogi természetű vagyonát a kisajátítandók közé sorozta.

— **A színház állami segélye.** A kultusz-minisztertől tegnap a városhoz leirat érkezett, melyben a miniszter arról értesítette a várost, hogy Kardoss Géza debreceni színigazgató részére ez évre 50 ezer korona állami segélyt állapított meg. A leirattal egyidejűleg a miniszter a debreceni m. kir. állampénztár utján a segélyből 25 ezer koronát nyomban utalványozott, míg a segély másik részét a színi évad II. felében fogja kiutalni, feltéve, hogy a társulat működése ellen panasz nem lesz.

— **Hubertus vadászverseny.** A debreceni lovasszázad ma, szombaton délelőtt rendezi meg hagyományos Hubertus vadászversenyét. Indulás délelőtt 10 órakor lesz. A kifutás a tűzrelaktanyánál, a volt Vilmos-huszárlaktanya előtt lesz délelőtt 11 órakor, ott gyűlelszik a közönség is. A Hubertus versenyt Ádám Dezső alezredes rendezi, s a versenyt bármily időben megtartják, A tavalyi Hubertus vadászversenyen, amelyen mintegy 48-an vettek részt, első Ádám Dezső alezredes, második Perczel Aladár százados, harmadik Szikszay István százados lett.

MEGNYILT

AZ

APOLLO

Divatárúház

a Vármegyeházzal szemben, Piac- és Miklós-utca sarkán.

Diszválaszték férfi és női ruhaszövetekben, köztül kabát és garnitúrák, férfi és női fehérművek a legszébb kivitelben, flanellek, vásznak és zofferek nagy választékban olcsó szabott árak mellett kaphatók.

— **Városi tisztviselők és nyugdíjasok szónoktárgya.** A városi tisztviselők és alkalmazottak (nyugdíjasok is) kedvezményes árú szénről kiállított utalványait a mai naptól kezdve a számvevőség IV. osztályánál (Városház, emelet 17. sz. szoba) átvehetik.

— **Eljegyzések.** A tegnapi nap folyamán a következő eljegyzéseket jelentették be az anyakönyvi hivatalban. Kelemen Gábor—Varga Máriaival, Lehman László—Árvay Emmával, Birton Márton—Stradi Juliánnával, M. Nagy Imre—Beregszászi Margittal, Szabó Bálint—Kis Eszterrel, Nagy Mihály—Madarasi Eszterrel, Katona János—Harsányi Rózával, Kállai Mihály—Nagy Rózával, Jóna János—Kozma Juliánnával, Nagy József—Füzési Zsuzsánnával, Lipcsei Péter—Püspök Juliánnával.

— **A Petőfi Dalkör** ma este fél 8 órakor a kollégium zenetermében próbát tart. Pontos megjelenést kér az *Elnökség*.

— **Terjed a turáni eszme.** Mint értesülünk Budapestén nagy lelkesedés mellett megalakult a Magyarországi Turániszövetség hölgyosztálya. A tisztikar a következő. Elnök: *Kopperli Döméné, Balogh Benedekné, főtítkár: Horváth Borcsa, titkár: Mérey Lászlóné, gondnok: Chrsztján Béláné, kincstartó: Mercsikényi Mariska, jegyző: Zatyonki-Wagner Mariska.* Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a társadalom minden rétegét kezdi áthatni a turáni eszme nagyszerűsége. Különös elismerést érdemel az a mód, amelyet a Magyar Turáni Szövetség a cél megvalósítása felé folytat. A hölgybizottság legközelebb felhívással készül fordulni a magyar társadalomhoz.

— **Hentes szakosztályi ülés.** Tisztelettel kérem a hentes mester urakat, hogy vasárnap délután 4 órakor több elodázhatatlan fontos ügyünk elintézésére végezt tartandó szakosztályi ülésre megjelenni szíveskedjenek. *Szücs Béla,* hentes szakosztályi elnök.

— **Debreceni hadifoglyok hazatérése.** A Szovjetországból legutóbb hazatért hadifogoly szállítmányban két debreceni, 3. honvéd gyalogezredbeli tiszt is volt. Nevezetesen: *Kárpáti György* hadapródjelölt és *Kovalcsik Andor* zászlós.

— **A békéscsabai kórház deficitje.** Az Alföld sok mizériájához tartozik a kórház hiánya is. A nagyalföldi városfalvakban csak néhol találunk kórházat. Debrecenről Szolnokig, Nyiregyházaig hiába is keresnénk. A meglévő kórházak is alig tudják fedezni szükségletüket. Most kaptunk hírt a békéscsabai közkórház 1922. évi költségvetéséről, mely szerint 2 millió 718 ezer korona kiadással szemben a fedezet mindössze 24.000 korona. Így nem csoda, ha 60 koronás a napi ápolási díjtétel, amiből évi 1,200.000 korona jövedelem folyik ugyan be, de ez sem elegendő, úgy hogy a kórház kénytelen volt egy milliós kölcsönt felvenni.

— **Az ág. hitv. ev. egyháztalálkozó gyűlése.** Az ev. egyháztalálkozó folyó hó 20-án, vasárnap délelőtt 11 órakor, a Kereskedő Társulat disztermében (Piac-u. 8.) a lelkészválasztás tárgyában gyűlést tartanak.

— **A levegőbe kigyaladt egy repülőgép.** Ujvidékről jelentik: Tegnap délután borzalmas katasztrófa történt az ujvidéki repülőtérén. Két óra után felszállt az egyik iskola-biplán, hogy azzal *Liplik* és *Frecskó* repülőhadnagy és *Radniczky* Vilmos megfigyelő repülőgyakorlatokat tartsanak. A gép alig emelkedett 150 méter magasra, mikor a lentálló észrevették, hogy a biplánból hatalmas lángok csapnak ki. Alig pár perc múlva az egész gép lángokban állott. A repülőpilóta igyekezett a gépet a föld felé irányítani és amikor a gép a földtől 80 méterre volt, *Radniczky* Vilmos lobogó lángokban égve kiugrott a gépből. A szerencsétlen repülőtestet nyomban meghalt. A gép lezuhant és alóla a két másik repülőtestnek csak a holttestét tudták kihuzni.

— **Legeltetési díj.** A városi tanács a jühoknak a Hortobágyon való téli november 1-től március 1-ig terjedő legeltetését darabonkénti 10 K. legeltetési díj ellenében engedélyezte. Legeltetni szándékozók fenti legeltetési díjnak lefizetése ellenében a legelőcédulákat a városi házipénztárnál kiválthatják.

— **Az államadóssági címletek bejelentése.** Budapestről jelentik: A trianoni békeszerződés végrehajtása kapcsán a hivatalos lap szombati számában hirdetményt tesz közé a pénzügyminiszter, amelyben felhívja a Magyarországon lakó magyar állampolgárokat és jogi személyeket, hogy a tulajdonukat képező, de külföldön őrzött, háboru előtt kibocsátott magyar államadóssági címletekre vonatkozó adatokat a hirdetményben részletesen meghatározott módon 1921. december 15-ével bezárólag a m. kir. pénzügyminiszternél jelentésk be.

— **Kedvezményes vasúti jegy váltására jogosító arcképes igazolványok érvényesítése.** A nyugállományú katonai tisztviselők és rangosztályba nem sorolt katonai hadiutasok, valamint ezek özvegyei és árvai felhívattak, hogy úgy a saját, mint családtagjaik arcképes igazolványait az 1922. évre leendő érvényesítés végett folyó évi december hó 5-ig Városháza, félemelet 11. sz. szobába adják be. Érvényesítési díj fejében tetszés szerinti kocsiosztályra jogosultak 10 K, II. és III. kocsiosztályra jogosultak 6 K, III. kocsiosztályra jogosultak 4 K értékű levélbélyeget hozzanak magukkal. Az igényjogosultak 4 éven felüli gyermekei részére az arcképes igazolványok szintén kiállítandók, mert egyes utra szóló igazolványok nem fognak kiadatni. December hó 31 után kiadott igazolványok már nem fognak érvényesíteni.

— **Bessenyei Fábry Irma zongoraművész nő hangversenye** f. hó 24-én, csütörtökön, este fél 8 órakor lesz a városi zeneiskolában. Műsorra kerülnek *Beethoven, Brahms, Mozart, Liszt* legkiválóbb alkotásai. Jegyek Csáthynál válthatók.

A sakkverseny tegnapi fordulója

Most, hogy az I. A csoportban *Balla* Zoltán harmas győzelmével eldőlt az első kérdés, s csupán a helyezések sorrendje vitás, a főérdeklődés a I. B csoport felé fordult, ahol szintén igen kiváló játékosok küzdenek. Az I. B csoport küzdelme annál érdekesebb és erősebb lesz, mert belépett a versenyzők közé dr. *Nagy Géza* tanársegéd és *Bay András* ügyvéd is. *Nagy Géza* elsőrendű kvalitásáról már irtunk; *Bay* a Kereskedelmi Csarnok versenyén ért el szép eredményeket.

Egyébként az I. B csoport tegnapi eredménye a következő:

Dr. Nagy Géza első partitját *Keesis Sándor* dr.-al szemben megnyerte, *Torma Sámuel* győz *Szücs Károly* ellen, *Kozma Pál* szintén *Szücs* ellen.

A versenynapok mátol kezdődőleg a következők lesznek:

Vasárnap fél 4-től, kedden, csütörtökön és pénteken fél 5 órától az Angol-királynőben. Másnapokon nem lesz verseny.

Ma délután csupán a *Dalmy Barna*—*Kulesár Kálmán* függő partit fejezik be.

Mozgolódnak a macedóniai komitácik

Konstantinápoly, nov. 18. A macedóniai komitácik erősen mozgolódnak. *Zekov* generális megjelent Bulgáriában, hogy a mozgalom szervezését és irányítását kezébe vegye. *Zekov* annak idején a demokráta-párt tagja volt. *Stambulinszky* láthatóan veszíté tekintélyét és kétségtelen, hogy Bulgária nagy események előestéjén áll.

Belgrád, nov. 18. Bolgár komitációs bandák átlépték a határt és megtámadták a szerb csendőrsőket. A bandák ellen azonnal határvédő csapatokat küldtek ki, amelyek a bandákat visszavetették. A belgrádi kormány az incidens következtében erőyes fellépésre készül.

Szofia, nov. 18. Egy bolgár esendőrküldönimény egy macedóniai faluban letartóztatta *Dimitriv* volt hadügyminiszter gyilkosát. A letartóztatott *Dorló Iván* komitációs-vezér.

Folytonégő kályhák
tűzhelylemezek és alkatrészek megérkeztek
Sesztina Lajos céghez.

— **Az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga** választmánya f. hó 19-én, szombaton délután 6 órakor a városháza tanácstermében rendkívüli gyűlést tart, melyre eskakis ezen hírlapi uton hívja meg az *Elnökség*.

— **Szontagh Felix** dr., egyetemi tanár, a tudomány egyetemi gyermek-klinika igazgatója, rendelését gyermekek és esecsemők számára *Ferenc József-ut 16. szám* délután 3—4-ig megkezdte.

— **Temesvár 150 milliós kölcsöne.** Temesvárról jelentik: Temesvár város megbízottai tárgyalást folytatnak a román belügyi kormányral 150 milliós kölcsön engedélyezése tárgyában. — Temesvár városát legjobban a *Fonciere De Jura* svájci banknál felvett 1 és fél milliós kölcsön terheli. Ezt a kölcsönt még 1912-ben vette fel a város és az a lei mostani árfolyama mellett 75 milliót tesz ki. Valószínű, hogy Temesvár városa gabona-exporttal fogja letérleszteni a 75 milliós adósságot.

— **Kátránytő máz.** A nagyon megdrágult és sokszor drága pénzen sem beszerezhető mindenféle anyag miundnyájunkat takarékoságra int. Jó tehát tudni, hogy az amugy is nem hosszú életű kátrányos papirossal fedett tetők életét mivel is lehet némiképpen meghosszabbítani? Ez az a máz, amellyel ezeket a papirossokat eredetileg egy dán szabadalom szerint bekenik. És ez áll: két rész kőszénkátrány, egy rész cement és egy rész konyhasó oldatból. A konyhasó teszi a tetőfedőt tűzmentessé és ez fokozza annak elszigetelő képességét a meleggel szemben is.

Ha ilyen tetőt fedő óeska zindelytetők behuzására használunk, a fedőlemez tartóságát már azzal is jelentékenyen fokozhatjuk, ha a lemez alá a tetőt igen vékonyan, csak annyira hogy a szél alá hatolásának útját álljuk és hogy a sót a kirozsdásodott zindelyszegeket rögzítse betapasztjuk a hézagok kitöltése által. Ez az előrelátás és az évenkénti átmázolás a tetőlemezpapir tartósságát eléggé jelentékenyen meghosszabbítja. (V. Sz. J.)

— **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalban. *Nagy András* földműves ref. 51 éves, *Paul Erzsébet* g. kath. 38 éves, *Borhegyi Elza* magántisztviselőnő 29 éves.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

19-én, szombat: *Hajduk hadnagya*. ●) bérlet.

20-án, vasárnap d. u.: *Magdolna*.

Engedélyezett vastaps. Régi időkben nem kellett más ahhoz, hogy a Csokonai színház vasfüggönyének ajtaja, minden színész alma, megnyíljen, mint a közönség zugó tapsvihara s a követelt kedvelt minden továbbiak nélkül megjelenhetett a feltárt nyílásban a publikum előtt. Amióta azonban tűzrendészeti okokból rendőrkard keresztezi tiltón a vasajtó nyílását, rendkívül ritka lett a vastaps. *Helvey Erzsi*, a Csokonai színház kiváló primadonnájának hívei előtt megdőlt ez az akadály, küldöttséget menesztettek az állami rendőrséghez s kérték, hogy Erzsébet napján kivételesen engedélyezze a vasajtó kinyitását. A rendőrség a *Kardoss Géza* által is támogatott kérelemhez hozzájárult. A *Hajduk hadnagya* tegnapi esti előadásán az első felvonás után viharos taps ostromolta a vasfüggőnyt, amelynek ajtaja hosszas ellenállás után végre is feltárt s a primadonna vidám mosollyal köszöntö meg az ovációt. Így jutott *Helvey Erzsi* legkedvesebb névnap ajándékához — rendőrségi engedéllyel. Még pedig megérdemelten.

Hegyi Emánuel hangversenye. A debreceni közönségnek november hó 26-án ritka zenéi művelésben lesz része. Az Országos Zeneművészeti Főiskola illusztris tanára, *Hegyi Emánuel* zongoraművész fog játszani e napon a Zenede disztermében. Tudvalevőleg *Hegyi Emánuel* legkiválóbb zongoraművészeink egyike, ki évekkal ezelőtt Debrecenben is igen nagy sikert aratott. Mint értesülünk, közönségünk *Hegyi Emánuel* mostani szereplésekor is ovációkban fogja részesíteni. A hangverseny iránt

a társadalom minden rétegében rendkívül nagy az érdeklődés, úgy hogy a jegyek már nagy részben elővételben keltek el Méliusznál.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Szombaton C) bérletben kerül színre a *Hajduk hadnagya*.

Osiris keleti misztérium 5 felvonásban és a Tavasz szerelem dráma 5 felvonásban egy műsoron az Apollóban.

Matyasovszky Ilonát parádés szerepében látjuk a Tavasz szerelem című 5 felvonásos drámában az Apollóban.

Zilaby Gyula játsza a színigazgató szerepét a Tavasz szerelemben az Apollóban.

Osiris-t a zenekar keleti zenével kíséri az Apollóban.

"A két gilm csillag" a címe annak a nagyszerű amerikai majom burleszknek, melyben a főszerepet Jimbó és Jumbó orángutánok játsszák és 2 felvonáson keresztül óriási derűtől és szórakozástól tartani ma a közönséget az Urániában. "A piros bugyelláris" gyönyörű népszimű szkeccs bemutatója előtt 5, 7 és 9 órától.

Matyasovszky Ilona és Medgyaszay Jenő ma lépnek fel az Urániában a "Piros tucyelláris" legszebb népszimű szkeccsben, mely 4 film és 2 színpadi részben, dalokkal, táncokkal délután 5, 7 és 9-től kerül bemutatásra. Mersékelten emelt helyárak! Utalvány nem érvényes.

Jön! Lillian Walker a közönség régi kedvence játékaival "A fenevadak királynője" amerikai film az Urániában.

SPORT

Küzdelem az ezüst labdáért. A KASE agilis vezetősége életrevaló eszmét akar megvalósítani a jövő tavaszon. A fővárosi aranylabda mintájára ezüstlabdát tűzne ki vándordíjnak, amelyen a vidék két legjobb csapatával,

a Szombathelyi A. K.-al és a Szegedi A. K.-al Debrecen két legjobb csapata, a DKASE és a DEAC küzdenek. A mérkőzés három nap egymásután tartana s a harmadik nap mintegy slágerként a vidék két régi riválisa, a Szombathelyi A. K., a Szegedi A. K. küzdenek egymással semleges pályán Debrecenben, míg előtte a két debreceni bajnokjelöltes csapat, a KASE a DEAC-al mérkőzne. Az eddigi tárgyalások reményt nyújtanak, hogy az életrevaló eszme testet ölt. Az első ezüstlabda-küzdelem husztétet lenne.

Zempléni Gusztáv a DVSC intőzője. Zempléni Gusztáv, a kerület volt főtárgyalója az őszi szezonban oly gyengén és eredménytelenül szereplő tavalyi bajnokcsapat, DVSC footballintőzője lett.

Birkózóverseny Nyiregyházán. Vasárnap a NyíVE, amely igen kiváló birkózógyárdával rendelkezik, Nyiregyházán nagyszabású birkózó versenyt rendez, amelyen mint értesülünk, a legjobb debreceni birkózók is részt vesznek.

Törvénykezés

Jövő héten lesz ítélet a monstre pörben

A debreceni katonai törvényszék előtt folyó monstre kommunista bűnper főtárgyalásainak 22-ik napján az utolsó tanu *Oehm* ezredest hallgatták ki, akinek kihallgatására délelőtt tértek át.

Előzőleg megkezdték a bizonyítás kiegészítésére szolgáló terjedelmes iratesomó felolvasását. A védelem ellenzete azoknak a tanúknak, akik a mostani főtárgyaláson szabályszerű idézés ellenére sem jelentek meg, a nyomozati eljárás alatt tett vallomásaiknak felolvasását. A bíróság ebben a kérdésben később határoz. Az iratok felolvasása kapcsán ismertették a *Nyirvidék* egyik, a forradalom alatt megjelent számát, amelyben a helyőrség felvonulásáról számol be.

A tárgyalás vége felé kihallgatták *Oehm* ezredest, aki részletesen ismertette az akkori nyiregyházi viszonyokat. Sok olyan kijelentést tett, ami a vádlottakra nézve kedvező fényt vet.

A mai tárgyaláson folytatják az iratok felolvasását s kihallgatják az eddig meg nem jelent s esetleg most megérkező tanukat. A bizonyítási eljárás ezzel befejezést is nyer.

Hétfőn és kedden *Brüchtel* ügyész és *Pórszsz* Károly védő és társai mondják el vád és védebeszédüket.

A bíróság körülbelül két napig fog tanácskozni, úgy az ítéletet előreláthatólag esztörtök vagy pénteken fogják kihirdetni.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadó
konyhakertésznek 4 hold jó fekete föld Mester utca végén lakóház és nagy kúta! Értekezhetni Gazdák Bankja Kossuth-utca.

Belyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Forgács István
művészi
Rádógó-u.

Url helyen
szállás kerestetik hetenként egy-két napra. Megfelelő ellenszolgáltatás. Ajánlatokat "Uraság" jellegre kiadóba kérünk.

Hajdusági Képes Naptár

November hó végén fog megjelenni a „Hajdusági Képes Naptár”.

A naptár egy szellemi részével, mint más érdekes tartalmánál fogva értékes ajándéka lesz mindazon előfizetőinknek, akik legálább egy negyedévre előfizetnek a HAJDÚFÖLDRE. A naptárban elhelyezendő hirdetések a HAJDÚFÖLD kiadóhivatala veszi fel.

Nyitlér.

ÉRTESETÉS

Mélyen tisztelt üzletbarátaimat értesítem, hogy Debrecen Király-utca 2. alatt **Faludi és Elek** budapesti kézműári nagykereskedés bizományi lerakatának vezetését átvettem és tisztelettel meghívom raktáram megtekintésére.

Kitűnő tisztelettel
LÖVINGER LÉO.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szork.

A tőzsde

Magyar korona: 60.

A mai tőzsde irányzata kimondottan lanyha volt és az összes piacokon az eladók voltak túlsúlyban, vevők csak kis számban jelentek meg és így kevés üzlet jöhetett létre. A kuliszban Rima és Államvasut iránt volt élénk érdeklődés, úgy, hogy ezek nyitási árfolyamukhoz képest kisebb árnyereséget értek el. Ezeket a vásárlásokat az arbitrage eszközölte. — A Salgó erősen kínálták és így nyitási árfolyamukhoz képest 200 koronás árnyereséget szenvedett, bankpiacon Anglobank állott az érdeklődés központjában. A malompiacon Borsod-miskolciban volt nagyobb eladás. A szén és bányapiacon élénk érdeklődés volt Drasche iránt, úgy, hogy csekély árnyereséget tudott elérni, míg a többi papirokban az eladók voltak túlsúlyban. A vaspapírok közül Koburgot és Fegyvert vásároltak kisebb mértékben, amelyek megfelelően árfolyamukat zárlatok megjavították. A vegyespiacon az eladók szerepeltek nagyobb számban, azonban Spódiumban és Gummiban vásárlások folytak, úgy, hogy ezek árfolyamukat kissé megjavították. A Telefon kurzusát megtartotta. A fapise általában üzletelen volt mindamellett O. fában és Szlavoniában volt mozgalom és így e két papirt fluktuáló árfolyamok mellett vásárolták.

Budapesti zárlat.

Magyar hitel 1970, Osztrák hitel 960, Angol-Magyar 770, Leszámitelő bank 750, Magyar-Olasz 325, Jelz hitelbank 230, Hazai bank 665, Salgó 6400, Rimamurányi 2020, Kézai 1250, Déli vasut 1280, Államvasut 3450, Keresk. bank 7400. Al-

lános takaréki 990, Posti hazai 247,50, Borsod-miskolci 3350, Concordia 3550, Budapesti géz. 4500, Gizella 2600, Hungária 3775, Viktória 22850, Beocsini 6900, Kék 5400. Általános községi 11900, Urikányi 8750, Adria 8500, Atlantic 3250, Levante 7400, Trust 2375, Gans Danubius 39300, Ganz villamos 7100, Lipták 522, Magy. acél 2950, Schlick 1220, Wörner 710, Brassói 4200, Izó 5950, Spódium 2975, Hazai faterm. 6400, Klotild 3900, Erdő 1125, Nasici 21200, Neuschl. Licht. 840, Orsz. fa 1240, Telefon 4650.

Valuták.

A valutapiac mindvégig lanyha volt. Kívételt képez az osztrák korona és a lengyel marka, amelyek árnyereségre is tudtak szert tenni. Erős kínálat volt dollárban és márkában, valamint leiben úgy szintén Napoleóban is. Szokol és dinár is jelentős árnyereséget voltak kénytelenek szenvedni.

Napoleon 2660—2650, Angel font 2770—3830, Dollár 810—815, Francia frank 6000—6100, Márka 220—230, Lira 3800—3400, Osztrák kor. 15:50—16:50 Rubel 4000—4200, Lei 530—540, Sokel 890 900, Svájci frank 15950—16050, Korona dinár 1080—100, Lengyel marka 24—25—.

Utőtőzsde. Nagyjában változatlan, itt-ott kisebb lánghulás történt Koburg 2600 (15—20), Schlick 1220, Lichtig 840—45, Atlantic 3250, Államvasut 3500.

Dollár 825—30, marka 365—67, osztrák ezres 16, lei 548, szokol 396, Napoleon 2725, Lira 2200, francia frank 66, sv. frank 157, dinár 1080.

Ezüst korona 34, forint 93.

Zártéhi zártőzsde Berlin 202, Holland 127, Newyork 226, London 1131, Paris 2765, Milánó 2230, Prága 665, Budapesti 60, Zágráb 190, Bukarast 342, Varsó 15, Bécs 619, Osztrák bélyegzett 12.

Terménytőzsde.

A terménytőzsde irányzata ma teljesen az értéktőzsde hatása alatt állt. Az értéktőzsde lanyhasága a gabonapiacra érzékelhetővé vált és különösen a kínálat tartózkodása folytán a forgalom csak igen kis keretek között mozgott. Keszérmagvakban az összes felajánlott tételt megvásárolták. Üzlet volt még szárított szemes tenge-riben.

Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2700—2725, fehérmegyei 2700—2720, pestmegyei 2700—2720, rozs 1850—875, takarmány árpa 1850—1900, sörárpa 1925—

975, zab 1720—750, tengeri 2150—200, köles 1800—875, repec 30—32, Korpa 1140—160.

A liszt és őrlemények piaca esendes volt. Üzletkötés alig jött létre.

Sertésjelentés. Zárt vásári maradvány 616, érkezett 84, eladatott 25.

Szabadvásári maradvány 1508 sertés és 72 süldő, érkezett 434 sertés. Eladatott 60 sertés.

Árak: 1. zsirsortés fiatal nehéz 90—100, könnyű 65—85.

Dollár

Simon György DEBRECEN Kossuth-u. 11.

Kövary és Altmann

szücs mesterek
Debrecen, Piac-utca 42.
Pannonia szálló udvar

Mindenféle szücs munkákat szak-szerűen készít a legutóbbi divat szerint. Ugyanott kész munkák kaphatók. Megrendeléseket pontosan eszközi.

Szedje össze

padlásáról az üres üvegeket, sok pénzt kap érte Simonffy-u. 50.

MEGNYILT A
„HUNYADI” butoráruház!
Arany János-u 10. sz.

Tulajdonosok:
Kovács Gyula és Kovács Mihály

24460—1921. II.

Hirdetmény

Debrecen sz. kir. város Tanácsa közli a város érdekelt lakosságával, hogy a sárga homok árát folyó évi november hó 1-től kezdődőleg talyigánként 2 koronáról 10 koronára és szekerenként 4 koronáról 20 koronára emelte fel. Homokra utalványokat fenti összegek lefizetése ellenében a házipénztár ad.

Debrecen, 1921 nov. 17.

A VÁROSI TANÁCS.

ÓCSKA
STEINER, Eötvös-u. 110.

Rikkancsok
azonnal felvételnek lapunk kiadóhivatalában.

A Magyarországi Zsidóságról

A magyarországi zsidók státistikája című nagyérdemű 0-0 és aktuális má 0-0

rtá: ifj. Wespriény Kálmán

Ára 24 korona.

Vidékre postán 26 korona.

Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.